

Послание на Яков

Действена вяра

11 урока за индивидуално и групово изучаване

Андрю и Филис Ле Пе

Животосъграждащо библейско изучаване

Животосъграждащо библейско изучаване

Послание на Яков

Действена вяра

11 урока за индивидуално и групово изучаване

Андрю и Филис Ле Пе

InterVarsity Press, P.O. Box 1400, Downers Grove, IL 60515.

Публикувана за първи път под заглавието/Originally published as *Faith That Works*, copyright 1981 by InterVarsity Christian Fellowship of the United States of America.

Автори/Authors: Andrew T. & Phyllis J. Le Peau

Българско издание/Bulgarian edition

Всички цитати от Писанието, освен ако това не е изрично упоменато, са взети от българския протестански превод на Библията.

Издател за България: Български Християнски Студентски Съюз (БХСС).

Българският Християнски Студентски Съюз е надденоминационно движение, което работи за разпространение на християнството и изграждане на посветени ученици на Христос в академичната общност. Той е част от Международното движение на евангелските студенти (IFES). За повече информация се обръщайте към: БХСС, София 1606, бул. Хр. Ботев 13, ет. 4, ап. 8, тел. 02/9531092, email: office@bhss-org.com

Съдържание:

Извличане на максималното от животосъграждащите библейски изучавания.....	4
Въведение към Послание на Яков.....	9
1. Яков 1-5 - Действена вяра: Общ преглед на Послание на Яков.....	12
2. Яков 1:1-18 - Зависими или съмняващи се?.....	15
3. Яков 1:19-27 - Думи, думи, думи.....	18
4. Яков 2:1-13 - Кой е Съдията?.....	21
5. Яков 2:14-26 - Просто дела.....	24
6. Яков 3:1-12 - Как да предотвратяваме горски пожари.....	27
7. Яков 3:13-4:10 - Миротворци и миросмутители.....	30
8. Яков 4:11-17 - Как да гледаме в перспектива.....	33
9. Яков 5:1-11 - Какво ни очаква.....	36
10. Яков 5:12-20 - Как да възстановим цялостта на другите.....	39
11. Яков 1-5 - Действена вяра: Преглед на Посланието на Яков	42
Бележки за водещия.....	45

Извличане на максималното от животосъграждащите библейски изучавания

Много от нас жадуват да изпълнят разума и живота си с Писанията. Ние желаем да бъдем променени от тяхното послание. Животосъграждащите библейски изучавания са замислени като един вълнуващ, провокиращ мисълта и предизвикателен начин на постигане на това. Тяхната крайна цел е да ни помогнат да изграждаме живота си върху Божието Слово.

Принцип на действие

Животосъграждащите библейски изучавания имат няколко отличителни особености. Вероятно най-важната от тях е тази, че те са повече *индуктивни*, отколкото *дедуктивни*. С други думи, те по-скоро ни водят към откриване на онова, което Библията казва, отколкото просто да ни *съобщават* това, което тя твърди. Освен това тези уроци провокират и мисълта. Те ни помагат да мислим за значението на пасажа по такъв начин, по който действително да разберем какво казва авторът. Въпросите изискват отговори с повече от една дума. Изучаванията са лични. Въпросите ни помагат да приемем обещанията, увереността, увещанията и предизвикателствата на Божиите думи. Те са предназначени да позволят на Словото да обнови умовете ни, така че да бъдем променени чрез Духа на Бога. Това е крайната цел на всички библейски изучавания.

Изучаванията са многоцелеви. Предназначени са за студентски, църковни групи и за изучаване в група със съседни. Също така се много ефективни и за индивидуално изучаване.

Как са организирани

Библейските изучавания, изграждащи живота, имат също определена организация. Всяко изучаване трябва да продължава не повече от 45 минути при групова работа или 30 минути при лично изучаване, освен ако не решите да му посветите повече време.

Изучаванията могат да бъдат включени в системата на неделните уроци в църква: много са подходящи за семестриална и триместриална система на обучение в колеж. Ако ръководството е съставено от повече от 13 изучавания, то се разделя според случая на две или три части от около 12 изучавания всяка. Животосъграждащите библейски изучавания използват формата на работна тетрадка. Празното място е предназначено за записване отговорите на всеки въпрос. Този метод е идеален за лично изучаване и дава възможност на членовете на групата да се приготвят предварително за дискусията.

Изучаванията съдържат също и бележки за водещия. Те показват как да се води дискусия в група, осигуряват допълнителна информация за конкретни въпроси, дават полезни съвети за динамична групова работа и предлагат пътища за справяне с проблемите, които могат да възникнат по време на дискусията. С такава помощ, хора с малък или без всякакъв опит са в състояние да водят ефективно изучаване.

Предложение за индивидуално изучаване

1. При започването на всяко изучаване се помолете Бог да ви помогне да разберете и приложите пасажа в живота си.
2. Четете и препрочитайте отбелязания библейски пасаж, за да се запознаете с това, което авторът казва. В случай, че изучавате цяла книга, можете да я прочетете преди първото изучаване. Това ще ви даде полезен поглед върху съдържанието и.
3. Използването на съвременен превод на Библията или перифразирана версия ще ви бъде от голяма полза. Препоръчително е да се използва Ревизираното издание от 1924 г. Имайте предвид, че въпросите в това ръководство са базирани на английския превод “New International Version”.
4. Записвайте отговорите си на определеното празно място в ръководството. Това ще ви помогне ясно да отразите своето разбиране на пасажа.
5. Ще бъде добре да имате под ръка Библейски речник. Използвайте го за запознаване с непознати думи, имена и географски местности.

Предложения за изучаване в група

1. Идвайте на изучаванията подготвени. Следвайте предложенията за индивидуална работа, посочени по-горе. Вие ще откриете, че старателната подготовка ще обогати много вашето време, прекарано в групова дискусия.
2. Проявявайте желание да участвате в дискусията. Водещият вашата група няма да чете лекции. Напротив, “той” или “тя” ще окуражават членовете на групата да обсъждат това, което са научили от пасажа. Водещият ще задава въпросите, намиращи се в това ръководство. Планирайте да споделяте това, което Бог ви е казал във вашето индивидуално изучаване.
3. Придържайте се към изучавания пасаж. Вашите отговори трябва да бъдат основани на стиховете, които са център на дискусията, а не на външни авторитети, като коментари или проповедници. Това ръководство умишлено избягва скачането от книга на книга или от пасаж на пасаж. Всяко изучаване се съсредоточава само върху един пасаж. Обикновено изучаванията на книги се замислени така, че да ви водят през книгата по начина, по който тя е написана. Това ще ви помогне да следвате доводите на автора.
4. Бъдете чувствителни към останалите членове на групата. Слушайте внимателно, когато те споделят това, което са научили. Може би ще се изненадате от тяхната проникателност. Свързвайте това, което казвате, с коментарите на другите, така че групата да не излиза извън темата. Също не забравяйте да се съгласявате с мненията на другите, когато е възможно. Това ще насърчи някои от по-колебливите членове да участват.
5. Внимавайте да не доминирате дискусията. Понякога сме толкова жадни да споделим това, което сме научили, че оставяме нищожна възможност за останалите да говорят. Участието е валидно за всички, но разрешавайте същото и на другите.

6. Очаквайте Бог да ви учи чрез пасажа, който се дискутира, и чрез другите членове на групата. Молете се да прекарате едно полезно и приятно време заедно.

7. Ако вие водите дискусията, ще намерите допълнителни предложения и полезни идеи за всяко изучаване в бележките за водещия. Ще ги намерите в края на ръководството.

Въведение към Послание на Яков

За разлика от повечето книги в Новия Завет, Посланието на Яков е най-добре познато на хората, които не го харесват. Редом с посланията на Павел, в които централна тема е Исус, и посланията на Йоан, поставящи проблема за любовта, то се смята едва ли не за "черна овца". Хората харесват любовта. Те обичат Христос. Но никой не харесва Яков. Стилът на Яков е груб и догматичен. Чувстваме жилото на думите му и днес - "Не се заблуждавайте," "суетни човече", "Прелюбодейци", "Слушайте". С основание ни е трудно да приемем Яков.

Може би най-известният сред тези, които не харесват Посланието на Яков, е Мартин Лутер. Той смятал, че в сравнение с другите силни новозаветни писатели, Посланието на Яков е пълно с плява - празно, лишено от съдържание. На практика той разглеждал посланието като по-низшо писание. Лутер смятал, че то проповядва спасение чрез дела. Това било в разрез с убеждението на Мартин Лутер, че спасението се получава по благодат. Поради отношението на Лутер и на други негови съидейници, протестанските вярващи често са склонни да пренебрегват тази книга.

Въпреки това, ранната църква считаше, че тази книга притежава белезите на апостолско писание, и което е по-важно - че тя носи Божия авторитет. Яков отправяше нужно и мощно слово към църквите. Ето защо тя беше включена в новозаветния канон редом с посланията на Павел и Йоан, и имаше не по-малко значение от тях. Тъй като тази книга често е подминавана, въпреки че притежава в пълна сила Божието слово, Посланието на Яков заслужава специално изучаване.

Какво има да ни каже то? Яков е практичен. Да вземем проблемите. Яков знае, че никой не е съвършен. Именно затова той не ни казва как да живеем освободени от тревоги, а как да посрещаме ударите на живота. Оплакваме ли се, или гледаме на проблемите като на възможност да израстваме?

Да вземем думите. Всички ние говорим и понякога казваме неща, за които съжаляваме. Яков ни помага да използваме думите по-внимателно и градивно. Нараняваме ли с думи другите? Те съдействат ли за напредването на Божието царство? Истината ли говорим? Любящи ли са те?

Или да вземем парите. Те текат покрай нас (въпреки нашите протести относно затегнатите бюджети и данъците). Правим ли си оглушки, когато другите са в нужда? Отдаваме ли повече внимание на светските неща, отколкото на Божиите?

Или пък, времето. Ако имаме достатъчно пари, знаем че никога нямаме достатъчно време. Правим всичко възможно, за да използваме докрай всеки час и всеки ден, запълвайки календара с дейности. Но сред цялото това планиране изпълняваме ли Божията воля и план за нас?

Яков е практичен - може би твърде практичен! Затова, очаквайте едно нелеко изучаване - не защото е трудно за разбиране, а защото е твърде лесно за разбиране. Кой е този Яков, който ни кара да се чувстваме толкова неловко? В Новия Завет има няколко мъже с името Яков, в това число и двама апостоли. Въпреки, че изследователите не са напълно сигурни, повечето от тях смятат, че това послание е

написано от третия Яков - брата на Исус (Матей 13:55; Марко 6:3). Ако по време на земното служение на Исус той го отхвърли подобно на другите от Исусовото семейство, то след възкресението му Яков със сигурност стана негов последовател. Всъщност, скоро след това Яков стана глава на ерусалимската църква.

Вероятно той е оглавил събора в Ерусалим (Деяния 15), който реши че не е нужно езичниците да стават юдеи, за да се спасят. Това е важен фактор при оценяване гледището на Яков относно вярата и делата (което трябва да се разглежда в светлина на 2:14-26).

Въпреки това, Яков съзнаваше, че ерусалимската църква се състоеше предимно от евреи и настоя Павел да опровергае слуха, че той, Павел, учи евреите да се откажат от Мойсеевия закон. Самият Яков следваше еврейския закон достатъчно неотклонно, след като си беше спечелил прозвището Справедливия Яков. Той умира като мъченик през 62 г. сл. Хр.

Яков отправя писмото си към "дванадесетте пръснати племена." Дванадесетте племена би могло да означава евреите християни, които поради плен, робство и търговия се бяха пръснали из целия средиземноморски басейн. По-вероятно е обаче то да е адресирано просто до всички християни, тъй като в Новия Завет църквата е уподобена на Израил (Гал. 6:16 RSV; 1 Петр. 2:9-10). Във всеки случай, посланието не е отправено към определена местна църква, както е случая с посланията на Павел. Ето защо то се нарича общо или съборно послание.

Това ръководство е предназначено да ви помогне да отговорите на призива на Яков за последователност в християнския живот и за практична вяра. Нашето намерение е да постигнем това в девет урока, всеки от които изучава около половин глава. Това може би изглежда недостатъчно, но пословичният сбит стил на Яков налага подобна организация.

Тези десет урока са рамкирани в два урока, разглеждащи цялата книга. Първият от тях е построен във формата на общ преглед и ще ви помогне да добиете представа за цялата книга, за да поставите средните девет урока в съответния им контекст. Вторият е замислен като преглед на наученото, който ще ви даде възможност да свържете в едно предните девет изучавания и да получите обобщено гледище за посланието на Яков и твърдо разбиране за това как Бог иска да израствате като християни.

Не е задължително да обикнете Посланието на Яков след края на неговото изучаване. Нашата молитва е чрез него Бог да ви даде вяра, която действа и постига резултати.

1. Действаща вяра: Общ преглед на Послание на Яков. Яков 1-5

Повечето от писмата които получаваме, съдържат вести за наши приятели или близки, написани с топлота. От време на време обаче получаваме и такива, които са по-трудни за четене. Те са пропити от любов, но заедно с нея и от дълбока искреност, която понякога е твърде болезнена. Ние чувстваме, че писмото има право, но освен това съзнаваме, че трябва да променим нещо у себе си, а това не винаги е свързано с приятни усещания.

В това първо изучаване ще разгледаме цялото Послание на Яков, за да направим преглед на някои основни въпроси, на които ще се спрем по-подробно по-нататък.

1. Как реагирате, когато ви казват нещо, което ви е трудно да приемете?

2. Прочетете Яков 1-5. Как мислите, що за човек е бил Яков?

3. Какво знаем за хората, до които Яков изпрати своето послание?

4. Какви са общият тон и звучене на посланието? (остър, любезен, безгрижен, изпълнен с любов, делови или нещо друго?) Обяснете.

Как възприемате този тон?

5. Кои теми са засегнати в посланието?

6. Какви художествени образи и примери използва Яков?

7. Виждате ли обединяваща тема в посланието? Коя е тя?

8. Как значението на стихове 1:26-27 е разработено в останалата част от посланието?

9. Кои твърдения в посланието ви се струват най-трудни за възприемане? Защо?

10. Кои твърдения ви се струват най-вълнуващи и насърчителни? Защо?

11. В молитва поискайте Бог да работи във вас чрез изучаването на Посланието на Яков.

2. Зависими или колебливи?

Яков 1:1-18

Има една мисъл, че без труд няма резултати. Спортистите непрекъснато си повтарят това, за да се представят възможно най-добре. Понякога те трябва да преминат през непосилно натоварване - иначе резултатите си остават същите. Според Яков същото се отнася и до християните.

1. "Влизането във форма е много лесно. Само се храни правилно и се упражнявай редовно." Защо това ни се струва лесно, но само на думи?

2. Прочетете Яков 1:1-18. Защо ни се струва странно да считаме "за голяма *радост*" падането в "разни изпитни" (ст. 2)?

3. Как твърдостта и съвършенството се изграждат у нас чрез издържането на изпитания (ст. 3-4)?

4. Споделете някои опитности, които са ви направили по-твърди и по-зрели?

5. Как изпитанията разкриват нуждата ни от Божия мъдрост (ст. 5)?

6. С какво верният християнин (ст. 5-6) се отличава от човека, описан в стихове 6-8 в мигове на напрежение?

7. Защо Яков контрастира богатия и бедния в контекста на изпитания и твърдост (ст. 9-11)?

8. По какъв начин сте склонни да се осланяте на вашите материални богатства?

9. С какво изкушенията се различават от изпитанията (ст. 2-16)?

10. Каква е връзката между Бог от една страна, и изпитанията и изкушенията, които срещаме (ст. 2-16)?

11. Защо Бог е най-висш пример за доброта и сигурност (ст. 16-18)?

По какъв начин това става източник на радост и надежда за вас?

12. Помислете за изпитания и изкушения, с които се борите сега. Как този пасаж ви насърчава да упоавате на Бог?

13. Отделете време, за да кажете на Бог вашите нужди. Помолете Го да ви помогне да бъдете като Него в Неговата доброта и сигурност.

3. Думи, думи, думи

Яков 1:19-27

Всички го правим. То е толкова обикновено, колкото конските мухи в конюшната. Докато някой ни говори, ни си мислим какво ще му отговорим, вместо да слушаме онова, което ни се казва. Знаем, че трябва да се отнасяме с повече грижа и внимание към другите, но ни е трудно да преодолеем своя навик.

Бог иска да се спрем и да се вслушаме в другите. Но самото изслушване не е всичко. Това изучаване ни дава практични насоки върху слушането и не само за него.

1. Как се чувствате, когато някой наистина ви слуша?

Защо е толкова трудно да бъдеш добър слушател?

2. Прочетете Яков 1:19-27. Как бързината в слушането и бавното говорене ни помага да бъдем бавни в гневенето (ст. 19)?

3. Как заповедта в стих 19 може да повлияе на общението в малката ви група или християнската организация?

4. Кога сте се убеждавали на практика в истината, че "човешкият гняв не върши Божията правда" (ст. 20)?

5. Яков ни казва, че Божието слово е посято в нас. Какви плевели могат да задушат това слово и да му попречат да израсте (ст. 21)? Обяснете.

6. Обяснете със собствени думи как този, който само слуша се различава от онзи, който претворява Божието слово в дела (ст. 22-22).

7. Защо съществува тенденция християните да слушат, но да не следват Божието слово?

Как можете да избегнете тази тенденция?

8. Как според стихове 26 и 27 хората, които *се смятат* за благочестиви се различават от онези, които наистина са такива?

9. По какъв начин тези стихове предават в синтезиран вид онова, което Бог иска от нас?

10. Дайте конкретни примери за това как вашето благочестие може да стане "чисто и непорочно".

11. Въз основа на прочетеното в тази глава, смятате ли че Яков би бил доволен, ако ние вършим добри дела без да слушаме и приемаме Божието слово? Обосновете се.

12. Помолете Бог да ви помогне да станете по-добри слушатели и изпълнители на Неговото слово.

4. Кой е съдията?

Яков 2:1-13

Етикетите се намират не само върху консервите със супа. Постоянно ги лепваме върху хората. Забавни или глупави. Интелигентни или необразовани. Приятелски или студени. Причисляваме хората към какви ли не категории. Тези категории могат силно да повлияят на отношението ни към тях. Както сигурно сте се досетили, Яков има какво да ни каже и относно лицеприятието.

1. Кои неща ви карат да сте по-благоклонни към един, отколкото към друг човек?

2. Прочетете Яков 2:1-13. Защо вярата в "прославения наш Господ Исус Христос" (ст. 1) трябва да ни предпазва от лицеприятие?

3. Как бихте реагирали, ако в църквата ви влезе човек с раздърпани дрехи, който е мръсен или издава неприятна миризма (ст. 2-4)?

4. Защо много хора се отнасят с благопочитание към онези, които имат пари?

Защо е погрешно да се проявява подобно пристрастие (ст. 4)?

5. Стих 5 казва, че Бог избра бедните да са богати на вяра? Не проявява ли по този начин Бог пристрастие? Обосновете се.

Защо е по-лесно да имаш вяра когато си беден, отколкото когато си богат?

6. Защо от практическа гледна точка беше глупаво ранните християни да се отнасят с почит към богатите, а да опозоряват бедните (ст. 6-7)?

До каква степен описанието на богатите от Яков е валидно и днес?

7. Как "царския закон" (ст. 8) може да ръководи отношението ни към бедните и богатите?

8. Как стихове 9-11 наблягат на сериозния проблем, произтичащ от нееднаквото отношение към хората?

9. В какъв смисъл нарушаването на една заповед е толкова сериозно, колкото нарушаването на всички заповеди?

10. Как начинът, по който говорим и се отнасяме към другите влияе на отношението на Бог към нас (ст. 12-13)?

11. Как най-големият пример за победата на благодатта над осъждението - кръстът, може да ни служи за модел във взаимоотношенията ни с другите?

12. Помислете си за начини, по които показвате пристрастие. Поискайте от Бог да ви помогне да промените своите отношения и постъпки.

5. Просто дела

Яков 2:14-26

"Лесно е да се каже" е клише, което може да се отнесе и към християнския ни живот. Много по-лесно е да говорим за Бог, отколкото да му се подчиняваме. Яков казва: "И бесовете вярват, че има само един Бог." Този факт обаче не ги прави християни! Поради това е възможно някой да има прекрасно изградена доктрина, и все пак тя да не е съобразена с Божията воля. Яков ни помага да държим мерника право в целта.

1. Дайте примери за случаи, когато думите ви не са били подплатени с дела.

2. Прочетете Яков 2:14-26. Какъв според Яков е смисъла на вяра, която не е съпроводена с дела (ст. 14-17)? Обяснете защо?

3. Какво възражение очаква Яков (ст. 18)?

Как му отговаря той (ст. 18-19)?

4. Защо не е достатъчно само да приемем истината с ума си (ст. 19)?

5. Яков дава два старозаветни примера на вяра в действие. Първият е известният разказ за изпитването на Авраам от Бог, който го кара да предаде в жертва своя син Исаак. Авраам се подчинява, но в последната минута го спира ангел (вж. Битие 22). Как вярата на Авраам се усъвършенства чрез онова, което той направи (2:21-24)?

6. Вторият пример е с блудницата Раав, която скри двамата израилски съгледвачи, изпратени в Ерихон преди нападението на израилтяните (вж. Исус Навиев 2). Как вярата на Раав и повлия (Яков 2:25)?

7. Как вашите постъпки показват реалността на вашата вяра?

8. Как заключителното сравнение на Яков (ст. 26) обобщава неговото учение за вярата и делата?

9. Казва ли Яков някъде, че дела без вяра могат да донесат спасение? Какво говори това за вярата?

10. По какви начини можете да доведете постъпките си в хармония с вашата вяра?

11. Разговаряйте с Бог относно начините, по които Той може да ви доведе до един последователен християнски живот.

6. Как да предотвратяваме горски пожари

Яков 3:1-12

Едно от най-големите бедствия е излезият извън контрол пожар. Понякога болката от последвалото опустошение е почти непоносима. Лични вещи, превърнали се във виещ се дим. Унищожена природна красота. Дори и загуба на живот. В този пасаж Яков сравнява разрушителната сила на езика с тази на горски пожар.

1. Какво мислите за пословицата: "Тоягата и камъкът могат да ми счупят костите, но думите не могат да ме наранят?"

2. Прочетете Яков 3:1-12. Яков съветва много хора да не стават учители (ст. 1). Какви примери ви идват наум за религиозни учители, чийто живот хората са склонни да съдят повече от този на другите?

Защо те бяха съдени по-сурово?

3. Защо според вас хората често дават съвети, които самите те не следват?

4. Яков уподобява езика на юзди и на кормило на кораб (ст. 3-4). Защо според вас езикът има такава власт над нашия живот?

5. Яков сравнява езика и с огън и със свят от нечестие (ст. 5-6). Какъв смисъл се съдържа в тези две сравнения?

6. Стихове 7-8 наблягат върху предизвикателството, което представлява умението да контролираме езика си. Кое го прави толкова трудно?

7. По какъв начин езикът може да отрови взаимоотношенията между хората?

8. В стихове 9-12 Яков използва поредица аналогии с природни обекти (извор, смоковница, маслини, лоза). Как те подчертават непоследователността на езика?

9. Яков се съсредоточава преди всичко върху разрушителната сила на езика. По какви начини езика може да донесе още обновяване и изцеление?

10. Какво можете да направите, за да отдадете на Бог повече хваление? Бъдете конкретни в отговорите си.

Как можете да използвате езика за повече насърчение на тези, с които контактувате ежедневно.

11. Накарайте Бог да превърне езика ви в източник на живот, а не на разрушение.

7. Миротворци и миросмутители

Яков 3:13-4:10

Защо хората, които се обичат най-много често и се карат най-много? Съпрузи и съпруги, родители и деца, братя и сестри - това е твърде често явление. Яков предлага ценен лек за тази болест.

1. Карат ли се членовете на вашите семейства?
2. Прочетете Яков 3:13-4:10. В 3:13-18 той разглежда земната и небесната мъдрост. Какво е характерно за всяка от тях?
3. Как земната мъдрост може да провокира кавги и дразги?
4. Как мъдростта от небето може да ни помогне да разрешаваме конфликтите, които възникват между нас?
5. Кой според Яков е източникът на крамолите (4:1-2)?
6. В будистката философия желанието се счита за източник на всички страдания. За да се преборим с желанието ние просто трябва да спрем да пожелаваме. За разлика от тази философия, Яков ни предлага друго разрешение на проблема с нашите желания. Какво е то (ст. 2-3)?
7. Защо често ние не успяваме да попросим от Бог онова, което искаме?

8. Яков казва, че ние не получаваме дори когато искаме, защото искаме с погрешни мотиви (ст. 3). Кои са някои от примерите за правилни и погрешни мотиви в молитва?

9. Какво друго условие според Яков трябва да е в сила, за да дойдем при Бог в молитва (ст. 4-10)?

10. Какво означава да сме смирени и да се подчиняваме на Бога (ст. 6-7)?

11. В стихове 7-10 Яков дава няколко предложения за смиряване пред Бога. Как всяко от тях допринася за един смирен дух?

12. Има ли ситуации, в които смирението може да ви помогне да станете източник на мир през тази седмица? Обяснете.

13. Отделете няколко минути, за да застанете в смирение пред Бога. Помолете Го да ви помогне да станете миротворец през следващите няколко дни.

8. Как да гледаме в перспектива

Яков 4:11-17

"Аз съм господар на съдбата си. Аз съм капитан на своята душа." Колко умело се убеждаваме, че ние контролираме живота си! Понякога само един кризисен момент или смъртта може да ни убеди в обратното. Ако наистина сме мъдри и смирени, ние ще слушаме внимателно думите на Яков: "вие сте пара, която се явява, и после изчезва."

1. Ако знаехте, че утре ще умрете, с какво вашето отношение към живота днес би било по-различно?

2. Прочетете Яков 4:11-17. Защо Яков казва, че ние не трябва да се одумваме или да говорим срещу брат или сестра в Христа (ст. 11-12)?

3. Как се отразяват критиките ни към другите на нашето израстване?

4. Какво е отношението ни към законодателя, ако съдим закона?

5. Как правилното ни отношение към Бога (ст. 12) ни помага да имаме правилно отношение към другите?

6. Как бихте охарактеризирали двата възгледа за бъдещето от стихове 13-17?

7. Яков сравнява живота с пара (ст. 14). Как внезапната смърт, особено на известен човек, ни помага да осъзнаем това?

8. Как се отнасяте към твърдението, че животът ви е като пара?

9. Ако животът ни е като пара, какво трябва да е отношението ни към утрешния ден?

Казва ли Яков някъде, че планирането на бъдещето е неправилно? Обосновете се.

10. Как отношението ни към бъдещето се свързва с казаното от Яков за смирието преди това?

11. В стих 17 Яков казва, че е грях да не вършим добро, ако знаем че трябва да го направим. Защо това е грях също като хвалбата?

12. Помолете Бог да ви помогне да обичате хората от вашето обкръжение, а не да ги съдите. Смирено предайте бъдещите си планове на Господ.

9. Какво ни очаква Яков 5:1-11

Вероятно сте чували за онзи младеж, който се провикнал: "Господи, искам търпение и го искам сега!" В този пасаж Яков ни насърчава да чакаме Бога, да сме търпеливи и ни предупреждава да не искаме всичко сега.

1. Как нашето общество насърчава търпението?
  2. Прочетете Яков 5:1-11. На кои две части може да се раздели този пасаж и към кого е отправена всяка част?
  3. Яков заявява, че богатите ги очакват нещастия. Какви престъпления са извършвали те (ст. 1-6)?
  4. Как тяхното богатство ще свидетелства срещу тях в съдния ден?
- Всички богати хора ли осъжда Яков? Обосновете се.
5. Как трупането на богатства е противоположно на търпението, което очаква с вяра Бог да промисли?
  6. Кога сте изкушавани да трупате, вместо да давате и чакате Бога?

7. Защо според вас Яков започва втората тема в изучаването (стих 7) с израза: "останете твърди"?

8. По-нататък Яков дава три примера на търпеливи хора: земеделецът, пророците и Йов. С какво всеки един от тях е пример за търпение?

9. В кои области от живота си сте нетърпеливи?

Как трите примера, споменати от Яков могат да ни научат на търпение?

10. Думите на Яков, отправени към богатите и тези, които ще страдат, завършват с предупреждение за Господното пришествие. Какви различни реакции очаквате от двете група пред възможността Господ да се върне (ст. 7-9)?

11. Как Христовото завръщане се отразява на толкова практични въпроси като използването на нашето богатство и на въпроси от емоционален характер, като отношението ни към страданието?

12. Благодарете на Бог за практическата помощ, която Яков ви дава за да станете потърпеливи. Искайте от Бог да ви помогне да приложите Неговото послание в областите от живота ви, в които се нуждаете от търпение.

10. Как да възстановим цялостта на другите

Яков 5:12-20

Разрушени бракове, разклатени взаимоотношения, наранени чувства - живеем в разделено и страдащо общество. Когато виждаме толкова много наранени хора наоколо, ние копнеем да помогнем, да предложим изцелително докосване. Яков ни дава много практични препоръки как да помогнем на хората да възстановят цялостта на своята личност.

1. Защо според вас обществото ни е толкова разделено?

2. Прочетете Яков 5:12-20. Как стих 12 подчертава темата за езика (3:1-12) и търпението (4:9-11)?

3. Кога се молите повече - когато сте в беда или когато всичко е наред?

Какъв баланс предлага Яков в стих 13?

4. В стихове 14-16 Яков се спира на физическото и духовното изцеление. Кои стъпки изграждат този процес?

5. Как физическото изцеление се свързва с прощаването на греховете?

6. Бихте ли повикали презвитерите за помазание, молитва и изповед? Защо?

7. Какви други възможности можем да намерим за взаимна изповед и обща молитва (ст. 16)?

8. Как Илия илюстрира ефективността на молитвата (ст. 17-18)?

9. Какви различни видове молитва са споменати в стихове 13-18?

10. Какви стъпки можете да предприемете, за да превърнете в по-голяма степен някой от тези видове молитва в част от своя живот?

11. По какъв начин според стихове 19-20 ние сме "пазители" на своите братя и сестри, ако изобщо сме такива?

12. Предайте в синтезиран вид онова, което стихове 13-20 учат относно това, как можем да помагаме на хората да възстановят своята физическа, емоционална и духовна цялост.

13. Помолете Бог за благодат в това служение.

11. Действена вяра: Преглед на Послание на Яков Яков 1-5

Вие издържахте. Вие устояхте. Вие уповахте на Бога. Вие успяхте да изучите всички глави в Посланието на Яков! Дано вярата ви се е укрепила в резултат на времето, вложено за разбиране на това послание.

1. Какви промени забелязвате у себе си след началото на изучаването?
2. Направете бърз прочит на 1-5. Кои основни теми бяха дискутирани в това писмо?

Как тези теми ни помагат да разберем възгледите на Яков за християнската зрялост?

3. Има ли обединяваща тема посланието и коя е тя?
4. Защо твърдостта е толкова важна за християните (вж. в частност 1:1-18)?
5. Как гледището на Яков към благочестието (1:26-27) е отразено в останалите глави?
6. Някои хора твърдят, че Послание на Яков е насочено против вярата. Как бихте отговорили на такова едно твърдение?

7. Какви примери изтъква Яков за едновременно действие на вяра и дела?

8. Как 5:7-20 предава в синтезиран вид на посланието?

9. От наученото от Послание на Яков, коя област на християнския живот се нуждае най-много от твърдост и последователност?

10. Какви стъпки предприемате (ще предприемете), за да работите върху това?

11. Бяхте ли насърчени, докато изучавахте посланието?

12. Благодарете на Бог за наученото по време на изучаването на книгата на Яков.

Бележки за водещия

Воденето на дискусия върху Библията може да бъде много приятна и възнаграждаваща опитност. Това обаче може да е и много *стряскащо*, ако никога преди това не сте го правили. Ако се чувствате по този начин, значи сте попаднали точно където трябва. Когато Бог пожела Мойсей да изведе изралтяните от Египет, той отговори: “О, Господи, моля те, изпрати някой друг да го направи!” (Изх. 4:13).

Когато Соломон стана цар на Израил той чувстваше, че тази задача беше далеч над неговите възможности. “Аз съм само едно малко дете и не зная как да изпълнявам задълженията си... Кой може да управлява този Твой народ?” (3 Царе 3:7-9).

Когато Бог призова Еремия да бъде пророк, той отговори: “О, всемогъщи Боже... аз не зная как да говоря; за съм само дете” (Ер. 1:6).

Списъкът може да продължи... Апостолите бяха “неуки и обикновени мъже” (Деян. 4:13). Тимотей беше млад, уязвим и уплашен. Павловият “трън в плътта” го караше да се чувства слаб. Но Божият отговор към всички Негови слуги, включително и към вас, е по-важен и остава същият: “Достатъчна ти е Мята благодат” (2 Кор. 12:9). Не се страхувайте! Бог помогна на тези хора, въпреки техните слабости, както може да помогне и на вас, въпреки усещането ви за неадекватност.

Има и една друга причина, поради която трябва да се чувствате насърчени. Воденето на дискусия върху Библията не е трудно, ако следвате определени насоки и изисквания. Не е необходимо да сте специалист по библейските въпроси или обучен учител. Предложенията, отбелязани по-долу, ще ви дадат възможност ефективно и с радост да изпълните задълженията си като водач.

Подготовка за водене на група

1. Помолете се Бог да ви помогне да разберете и приложите пасаж във вашия личен живот. Докато това не стане, вие няма да бъдете подготвен да водите другите. Молете се също за различните членове на групата. Искайте Бог да ви даде да прекарате едно приятно и полезно време заедно, изучавайки Неговото слово.
2. Когато започвате всяко изучаване, четете и препрочитайте посочения библейски пасаж, за да сте наясно с това, което казва авторът. В случай, че става въпрос за изучаване на цяла книга, прочетете книгата преди първото изучаване. Това ще ви даде полезен цялостен поглед върху съдържанието на уроците.
3. Това ръководство за изучаване е базирано на ревизирания превод на Библията, 1924 г. Ще бъде много полезно за вас и групите, ако използвате този превод като основа на вашите изучавания и дискусии. Насърчете и другите също да го използват, но им дайте свободата да изберат какъвто и да е друг, предпочитан от тях превод (например синодалния).
4. Работете внимателно върху всеки въпрос в урока. Прекарвайте време в размишление преди да формулирате отговорите си.

5. Записвайте отговорите си в празните места под въпросите. Това ще ви помогне ясно да изразите вашето разбиране за пасажа.

6. Ще ви бъде от полза, ако имате подръка Библейски речник. Използвайте го за откриване значението на непознатите думи, имена или места.

7. Веднъж завършили с изучаването на пасажа, запознайте се с бележките за водещия относно урока, който водите. Тези “бележки” са съставени с цел да ви помогнат по няколко начина: Първо, те ви показват целта която е имал авторът на ръководството, когато е съставял урока. Отделете време и помислете как въпросите по урока работят заедно за постигане на целта. Второ, бележките ви подсиgurяват с допълнителна информация или коментари върху някои от въпросите. Тази информация може да бъде използвана, ако хората трудно разбират или отговарят на въпросите. Трето, “бележките за водещия” ще ви направят бдителни към потенциалните проблеми, с които може би ще се сблъскате по време на урока.

8. Ако желаете да си напомните нещо, отбелязано в “бележките за водещия”, запишете го под самия въпрос в урока.

Водейки изучаването

1. Започвайте урока навреме. Когато водите евангелизаторско библейско изучаване, започвайте с молитва. Искайте Бог да ви помогне да разберете и приложите пасажа.

2. Уверете се, че всеки един от групата разполага с копие от урока. Насърчете ги да се приготвят предварително за всяка дискусия, работейки върху въпросите от ръководството.

3. В началото на вашата първа среща обяснете, че тези изучавания са предназначени да бъдат дискусии, а не лекции. Насърчавайте членовете на групата да участват. Каквото и да става, не насилвайте тези, които се колебаят да участват в правите няколко урока.

4. В началото на дискусията прочетете встъпителния параграф. Това ще ориентира групата в пасажа, който ще изучавате.

5. Ако изучавате една глава или по-малък пасаж, прочетете го на глас. Може да предпочетете да го прочетете сам или това да стори някой друг, ако той или тя са били помолени да го направят преди изучаването. По-дългите пасажи понякога могат да бъдат прочетени на части по различно време в прочеса на изучаването. Някои уроци могат да покрият няколко глави. В такъв случай четенето на глас със сигурност би отнело много време, следователно членовете на групата могат просто да прочитат посочените пасажи непосредствено преди съответното изучаване.

6. Когато започнете да задавате въпросите от ръководството, имайте предвид няколко неща. Първо, въпросите са създадени да бъдат използвани точно така, както са написани (да не се перифразират). Ако желаете, може просто да ги прочетете на глас пред групата или да ги изразите със свои думи. Във всички случаи, произволни редакции на въпросите не са препоръчителни. Второ, въпросите са предназначени да водят групата към разбиране и приложение на “*основна идея*” на пасажа. Авторът на ръководството има определено свое виждане за тази централна идея, записано в “цел”

на урока в бележките за водещия. Вие трябва да се опитате да разберете как пасажът изразява тази идея и как въпросите по урока допринасят и водят групата в тази насока.

Ще има моменти, когато ще е подходящо да се отклоните от ръководството за изучаване. Например въпросът може да е получил вече своя отговор. Ако е така, просто преминете към следващия, без да задавате отговорения въпрос. Или някой може да повдигне важен въпрос, невключен в ръководството. Отделете време и го дискутирайте! Важното е да можете да преценявате как да постъпите. Може би има много маршрути по които да достигнете до целта на изучаването, но най-лесният обикновено е този, който авторът ни предлага.

7. Избягвайте да отговаряте на въпросите, които задавате. Ако се наложи, повторете ги или ги перифразирайте, докато бъдат разбрани ясно от групата. Нетърпеливата група бързо става пасивна и тиха, ако разбере, че водещият ще говори през по-голямата част от времето.

8. Не се страхувайте от мълчанието. Хората може би се нуждаят от време да помислят върху въпросите, преди да формулират отговора си.

9. Не се задоволявайте с един отговор. Питайте: “Какво мислят останалите?” или “Нещо друго?”, докато няколко души не дадат отговори на въпроса.

10. Признавайте участието и приноса на всеки. Старайте се да се съгласявате когато е възможно. Никога не отхвърляйте отговор. Ако е съвсем очевидно, че даден отговор е неправилен, попитайте: “Кой стих те доведе до това заключение?” или отново: “Какво мислят останалите?”

11. Не очаквайте всеки отговор да бъде адресиран към вас, макар че това сигурно ще се случва в началото. Когато членовете на групата се поотпуснат, те ще започнат действително да взаимодействат помежду си. Това е белег за ”здрава” дискусия.

12. Не се страхувайте от спор или несъгласие. Те могат да бъдат много стимулиращи. Ако не сте изчерпали напълно предмета, не се разстройвайте. Продължете и имайте “едно наум” за въдеще. По-нататъшното изучаване може да реши проблема.

13. Разгледайте пасажа с внимание. Той може да бъде източникът за отговори на въпросите. Предпазвайте групата от излишни препратки и цитати. По същия начин се съсредоточавайте върху предмета и избягвайте да се отклонявате.

14. Периодично резюмирайте това, което групата казва за пасажа. Това помага за сближаването на различните мнения, изказани по време на обсъждането и дава възможност за по-нататъшно развитие на дискусията. Избягвайте да проповядвате.

15. Завършвайте събиранията си с молитва върху конкретна тема. Искайте Божията помощ, за да приложите нещата, които сте научили от изучаването.

16. Свършвайте навреме.

Компоненти на малките групи

Една здрава малка група би трябвало да прави повече от това само да изучава Библията. Тук са изброени четири компонента, които трябва да вземате предвид, когато изграждате структурата на вашите събирания.

Подхранване. Да бъдеш част от малка група е подхранваща и поучителна опитност. Вие ще израствате в познание и любов към Бога и един към друг. Най-подходящият начин да обичаме Бог е да знаем и спазваме Неговите заповеди (Йоан 14:15). Това е причината, поради която библейското изучаване ще бъде основата на вашата малка група. Но вие можете да бъдете не по-зле подхранени и от други неща. Може да изучавате пасажки от Писанието наизуст, да четете и дискутирате книга или да слушате запис на проповед от някой добър проповедник.

Общение. Повечето хора имат нужда от близко приятелство. Вашата малка група може да бъде отлично място за култивиране на такива взаимоотношения. Разрешавайте време за обмяна на мнения и взаимодействие преди и след изучаването. Отделяйте време за споделяне по време на събирането. Правете забавни неща заедно с групата, например импровизирана вечеря с малка почерпка или излет. Изберете някой да носи освежителни напитки на събирането. Бъдете изобретателни!

Поклонение. Част от времето може да бъде прекарано в поклонение и молитва. Славете Бог заедно за това, което е. Благодарете Му за това, което е направил и прави във вашия живот и в света. Молете се за нуждите един на друг. Искайте Бог да ви помогне да приложите това, което сте научили. Пейте заедно хвалебни песни.

Мисия. Много малки групи решават да работят заедно в някаква форма на евангелизиране. Това може да бъде практичен начин за прилагане на онова, което сте научили. Вие можете да бъдете домакини на серии от евангелизаторски дискусии за вашите приятели или съседи.

Може да посещавате домове за стари хора. Да помагате на някоя вдовица в чистенето или ремонта на нейното жилище. Такива проекти могат да повлияят положително на вашата група.

За по-подробно разглеждане на природата и функциите на малките групи прочетете “Ръководство за водачи на малки групи за изучаване на Библията” (IVP, Downers Grove) или Good Things Come in Small Groups (Scripture Union).

Изучаване 1. Действаща вяра: Общ преглед на Послание на Яков. Яков 1-5

Цел: Да добием представа за главните моменти в книгата на Яков.

Като ръководител на група, вие трябва да изучите урока преди да се запознаете с бележките за водещия. Вие трябва да сте наясно с пасажка, за да можете да водите групата възможно най-ефективно. Така че, ако още не сте прочели изучаване 1, сторете това сега. След това се върнете отново тук.

Готов ли сте? Отлично! Нека сега се занимаем първо с някои практически неща. Започнете изучаването, като отделите пет минути, за да обясните че урокът ще протече под формата на дискусия, в която участват всички и която се стимулира от няколко

провокиращи мисълта въпроси. Прегледайте отново "**Предложения за изучаване в група**" (стр. 7).

Обобщете ключовите моменти от въведението за личността на Яков и хората, до които той отправя това послание. Не забравяйте да споменете, че той последва Исус едва след възкресението, че стана глава на ранната църква в Ерусалим и че съзнаваше добре възможността от конфликти между евреите християни и езичниците християни, и че умря като мъченик. Що се отнася до получателите на писмото, отбележете че не е сигурно дали Яков е писал само до евреи християни или до всички християни извън Палестина. Във всеки случай, посланието не е адресирано до конкретна конгрегация (както повечето от посланията на Павел).

Това обобщение ще помогне на членовете на групата да отговорят на въпроси 2 и 3. Дори и всеки член на групата да има свое ръководство и да е чел въведението, споменете накратко за Яков и неговите слушатели.

Въпрос 1. Почти всяко изучаване започва с "въвеждащ" въпрос, който е предназначен да бъде зададен *преди* прочитането на пасажа. Тези въпроси са важни поради няколко причини.

Първо, те сближават членовете на групата. Колкото и добре да се познават един друг и колкото и удобно да се чувстват в присъствието на другия, винаги има скованост, която трябва да се преодолее, преди хората да започнат да говорят открито. Добрият въпрос ще разтопи леда.

Второ, "въвеждащите" въпроси насочват вниманието на хората към темата на изучаване. Повечето хора мислят за най-различни неща (вечеря, важна предстояща среща, поправка на колата), които нямат нищо общо с изучаването. Един изобретателен въпрос ще привлече тяхното внимание към дискусията.

Трето, "въвеждащите" въпроси могат да разкрият къде нашите мисли или чувства се нуждаят от промяна чрез Писанието. Ето защо е особено необходимо да *не* се чете пасажа преди задаване на въвеждащия въпрос. Често пасажът влияе върху честността на отговорите, които хората иначе биха дали, ако не смятаха че от тях се *очаква* да мислят в рамките, посочени им от Библията. Даването на честни отговори на различни въпроси преди да открият какво казва Библията по тях, може да помогне на членовете на групата да разберат къде техните мисли и възгледи се нуждаят от промяна.

Въпрос 2. Има три начина да се прочете посланието. Първо, можете да прочетете цялото послание на глас. Това може да се направи от един човек, но ние ви препоръчваме няколко души да прочетат например по една глава. По този начин се избягва възможната монотонност или умора от четенето на цялата книга от един човек. За това ще са необходими петнадесет минути. Второ, всеки може да прочете посланието наум. Можете да отделите десет минути за това. Трето, ако сте сигурни, че всеки в групата е чел посланието, можете да отделите пет минути, през които всеки да го прехвърли набързо. Но ако някой не го е чел, използвайте първата или втората възможност. Иначе този човек няма да знае за какво става дума по време на изучаването.

Обърнете внимание, че отговорът на този въпрос изисква познаването на странична информация. Тъй като Яков ръководеше църквата в Ерусалим, той имаше причини да говори като някой, комуто е дадена власт. Той обаче не живееше в изолация. Яков познаваше добре човешката природа и често се занимаваше с проблемите на хората. Не забравяйте да обърнете внимание как той описва себе си в 1:1. Какво говори това за Яков?

Въпрос 3. Едно от нещата, които научаваме за получателите на писмото на Яков е това, че те бяха в болшинството си бедни или средно имотни (2:5-7; 5:7-8), въпреки че сред тях имаше и богати (1:9-11; 5:1-6). Освен това те бяха хора също като нас - с проблеми и податливи на промяна.

Въпрос 9. Този въпрос ще ви подготви за проблемите, които е възможно да възникнат в следващите изучавания. Вероятно някой ще повдигне въпроса за вярата и делата в Яков 2. Други пък може би ще смятат, че Яков е твърде суров към богатите. Не се опитвайте да отговорите на повдигнатите от хората въпроси. Просто ги оставете да се изразят спокойно. В края на изучаването обаче, не забравяйте да кажете, че вие ще се занимаете с тези въпроси в следващите изучавания - и гледайте да не го забравите!

Изучаване 2. Зависими или колебливи? Яков 1:1-18.

Цел: Да се разбере важността от твърдост, когато попадаме в изпитания и изкушения. Това е ключов урок за тази поредица. Темата за твърдостта преминава през цялата книга, макар и понякога да е само загатната. Дори когато Яков преминава към темите за съденето на другите, за езика, богатството и други въпроси, връзката им с темата за твърдостта остава твърде тясна и явна.

Въпрос 3. Значението на думата "твърдост" може да предизвика объркване. Няма да е лошо да се убедите, че членовете на групата имат адекватно разбиране за твърдостта. Яков не говори за упоритост или стоицизъм.

Въпрос 6. Това може да предизвика въпроси относно мястото на съмнението в християнския живот. Докато кратките периоди на съмнение могат да бъдат полезни и благоприятни за растежа, животът който се характеризира с нерешителност не струва нищо в очите на Бог. Яков рисува две крайности, за да докаже своята правота.

Въпрос 7. Вторият контраст, използван от Яков (ст. 9-11) също показва голямата нужда от твърдост. Когато на бедния се случи нещо добро, той рядко го отдава на собствени заслуги (както богатите са склонни да правят). Бедният човек знае, че то идва от Бога и отдава своите благодарности на Него. Всяка ситуация увеличава зависимостта от Бога.

Зависимост от състава на вашата група, може да промените въпрос 7 на: "Как щастливите обстоятелства са ви е обръщали към Бога?"

Въпрос 11. Първите плодове от жътвата бяха специално посвещавани на Бог като част от редовно отдаваната на Бога благодарност от всеки израилтянин (вж. Левит 23:9-11). Често терминът "първ плод" се използва като метафора със значение на важно положение и значимост в Божиите очи (например Ерем. 2:3 RSV).

Изучаване 3. Думи, думи, думи. Яков 1:19-27.

Цел: Да се научим да изслушваме другите и словото, и да го превръщаме в дело.

Яков започва разискването на темата за водене на последователен християнски живот с разглеждане мястото на думите в нашия живот. Като водещ групата трябва да покажете как ние като християни трябва да използваме думите и необходимостта от единство на думи и дела в нашия живот.

Въпрос 1. Тези въвеждащи въпроси могат да имат повече от един отговор. Насърчете членовете на групата да отговорят на въпросите, като споделят собствения си богат опит. Целта е отговорите на тези въпроси да не се извличат от пасажа, а от общите ни познания върху човешката природа.

Въпрос 2. Гневенето винаги ли е грях? Не казва ли Павел: "Гневете се, но не съгрешавайте" (Ефес. 4:26 RSV)? Няма ли такова време, което е подходящо за гневене? Не е ли оправдан гневът ни, когато чуем за случай на малтретиране на деца? Има някои въпроси, които може би ще чуете от групата в отговор на стихове 19-20. Ние не сме оправдани, ако се гневим за да защитим себе си. Въпреки това, можем да попаднем под ударите на Божия праведен гняв, когато сме извършили истинско зло или несправедливост. Дори тогава, "жалостив и милостив е Господ, дълготърпелив и многомилостив" (Пс. 103:8). Такива трябва да бъдем и ние.

Въпрос 3. Този въпрос може да предложи възможност за размисъл върху това как хората се отнасят един с друг в групата за библейско изучаване. Като християни ли се държат те? Има ли такива, които обсебват дискусиата? Има ли хора, които непрекъснато променят темата или насочват вниманието на групата към други части на писанието? Задава ли някой въпроси на човека, който започва да споделя свои проблеми или дълбоки тревоги? Ао не, как групата може да усъвършенства работата си в тези области?

Въпрос 6. "Съвършеният закон", споменат в Яков 1:25 е Новият Завет. Христос изпълни Стария Завет, като ни освободи за да заживеем в хармония с Бога и себе си (вж. Ерем. 31:31-34 и Мат. 5:17).

Въпрос 8. Някои вероятно ще възразят на Якововото описание на чистото и искреното благочестие в стих 27. Все пак, обърнете внимание, че той не казва, че с това истинското благочестие се изчерпва. Въпреки това, то е доста задоволително определение. Изразът *сирачетата и вдовиците* се отнася до всички, които се нуждаят от помощ, докато *да пази себе си неопетнен от света* ни насърчава да изградим у себе си божествена ценностна система, възгледи и добродетели.

Изучаване 4. Кой е съдията? Яков 2:1-13.

Цел: Да се научим да се отнасяме с другите така, както Бог се отнася към нас.

Въпрос 1. Някои възможни отговори (ако хората са искрени) могат да включват: "Ако те са личности, с които мога да се разбирам"; "Зависи от това доколко те ме приемат"; "Какво са постигнали в живота"; "Как изглеждат". Както при всички въвеждащи въпроси, приемай всички отговори без коментар - освен този да помогнеш на хората да се изразят по-ясно и да обяснят какво имат предвид. Отложи приложението на учението на Яков към тези първоначални отговори в края на урока.

Въпрос 3. Дори ако във вашата църква или група за общение има голям брой бедни хора, повечето хора знаят прекрасно кои дрехи са подходящи за ходене на църква и кои не. Но ако това не е така, можете да подминете този въпрос.

Въпрос 5. Пристрастен ли е Бог? Вероятно той просто се опитва да изравни разликата, така да се каже, да компенсира липсата на материални блага при бедните с духовни богатства.

Ако Бог е избрал бедните (вж. Пс. 140:12; Прит. 19:17; Лука 1:52-53; 6:20-25), означава ли това, че богатите (повечето от североамериканците са богати в сравнение с хората от останалата част на света) автоматично биват отхвърлени от Бог? Ако се повдигне този въпрос, накарайте групата да открие неговия отговор отново в Яков. Може да ги насочите и към 1:9-11, където Яков посочва как Бог помага не само на бедните, но и на богатите да уповават на Него.

Други пък могат да предположат, че в стих 5 Яков говори за бедните по дух. Все пак, контекстът на 2:1-4 и начинът, по който бедните са угнетявани, описан в 2:6-7 говорят, че той има предвид материално бедните хора.

Въпрос 8. Стихове 10-11 също могат да предизвикат някои възражения. Опитайте се да не се отклонявате дотам, че да разисквате дали кражбата на молив е лоша колкото убийството. Други могат да заявят: "Ако се осъждам поради лъжа, тогава мога да извърша и прелюбодейство." Яков иска да каже, че в очите на закона всеки грях е грях. Това подчертава колко сериозни проблеми създава следването на предразсъдъци.

Въпрос 9. Този въпрос поставя проблема от първия въпрос в неговата дълбочина. Дори "малкият" грях става сериозен не само защото е престъпен закон, но поради това че специалните взаимоотношения, които Бог иска да има с хората са нарушени.

Въпрос 10-11. Докато Яков казва много малко за самия Христос в своето послание, то е пронизано нашир и надлъж от Христовото учение и доктрина, която е в основата на християнската вяра. В този случай благодатта побеждава осъждението над всеки осъден на вечно наказание грешник, който е получил даром прощение (благодат), като е приел жертвата на Христос и неговата смърт вместо собствената си смърт. Следователно, ние трябва да постъпваме като хора, които са били освободени, а не да държим да съдим (без да сме склонни да простим) другите. Разбира се, същото това учение откриваме и в Господнята молитва (прости ни дълговете, както ние простихме на нашите длъжници Мат. 6:12) и в притчата на Христос за неблагодарния слуга (Мат. 18:21-35).

Изучаване 5. Просто дела. Яков 2:14-26.

Цел: Да видим как онова, в което вярваме трябва да хармонизира с начина, по който живеем.

Вероятно тази дискусия ще породи най-много спорове в изучаването на Посланието на Яков. Този пасаж в книгата на Яков е породил повече въпроси от всички останали пасажки в нея. Най-вече поради привидното наблягане върху спасение чрез дела Мартин Лутер на практика изхвърли това послание от своята Библия. Много хора погрешно

смятат, че Яков влиза в директен спор с Павел и че двамата застават на противоположни позиции. Това обаче не е вярно. Яков поставя ударение на факта, че истинската вяра се доказва чрез дела, а не че делата сами по себе си са достатъчни или че комбинацията между дела и вяра е спасителна. Стихове 18 и 22 показват това ясно. Когато в стих 24 Яков казва: "не само чрез вяра", той говори за онази вяра, която притежават демоните - просто умствено съгласие. Тази вяра не води до спасение. Подобна позиция изобщо не влиза в противоречие с казаното от Павел, който изразява подобно мнение. Сравнете Яков 2:14 с Тит 1:16 и Ефесяни 2:8-10.

Много християни са ортодоксални в своята доктрина, но не и в реализирането на своята вяра. Тяхната вяра е само в главата им, но не в постъпките им. Именно на тези хора се стреми да обърне внимание Яков. На това трябва да е поставите ударение и в своите изучавания. Ако цялата книга ни помага да претворим на практика своята вяра, този пасаж цели в частност да оспори погрешното мнение, че правилната доктрина и "красивите" думи са достатъчни. Истинската вяра винаги се проявява чрез делата. Ако няма дела, вярата не е истинска. Тя не може да спасява. По-скоро вярата, която носи спасение винаги се отразява в християнското поведение. Същото стана с Авраам и с Рахав.

Въпрос 3. Един възможен начин да се перифразира първата част на стих 18, е: "Различните хора имат различни дарби. Някои могат да имат дарбата на вяра. Други пък може би притежават дарбата добри дела. Яков, ти поставяш твърде голямо ударение на комбинацията от двете."

Въпрос 4. Много хора познават християнските доктрини и дори може би ги приемат за истинни. Но те не са се посветили на Исус Христос и не уповават на него като техен Спасител и Господ.

Въпрос 7. Много групи ще се интересуват дали Яков противоречи на Павел по въпроса за вярата и делата. Ако предполагате, че вашата група иска да дискутирате върху това, прибавете следния въпрос между въпроси 7 и 8: "Яков казва: 'чрез дела се оправдава човек, а не само чрез вяра' (ст. 24). Как това твърдение може да се примири с учението на Павел, че ние се оправдаваме чрез вяра, а не чрез дела (Рим. 4:4-5; Ефес. 2:8-9)?" Обърнете внимание, че в допълнение към различния смисъл, който Павел и Яков влагат в думата *вяра*, те може би влагат различен смисъл и в думата *оправдание*. За Павел тя означава заявена праведност. За Яков тя служи по-скоро за да докаже валидността на вярата.

Въпрос 9. Този въпрос може да бъде решаващ, ако някой в групата вярва, че Яков проповядва спасение единствено чрез дела. Не го пропускайте.

Въпрос 10. Предоставете време на хората за размисъл и за споделяне на мислите, ако те желаят това. Ако за присъстващите е трудно да се сетят за разминаване между вяра и дела в живота им, може би групата трябва да обсъди как всеки може да гледа на своите постъпки по-критично.

Изучаване 6. Как да предотвратяваме горски пожари. Яков 3:1-12.

Цел: Да научим как нашите думи могат да донасят изцеление, а не да нараняват.

Яков е изградил този пасаж така, че да обясни съществените отговорности и рискове, които учителите носят. Яков прави това чрез поредица сравнения, които обясняват силата на езика (ст. 3-4), трудността в неговото контролиране (ст. 5-8) и очевидната нелогичност и непостоянство, заложиени в езика (ст. 9-12). Самите въпроси са структурирани въз основа на тези обяснения. Очевидно думите на Яков се отнасят не само до учителите. Вашата задача е да помогнете на членовете на групата да осъзнаят това.

Въпрос 1. Попитайте хората дали са съгласни или не, и защо. Попитайте ги дали от собствен опит смятат, че това е истина. Наранявали ли са ги някога с думи?

Въпрос 2. Учителите не само носят отговорност да поучават кое е правилно и истинно, и кое не, но и ще бъдат съдени по аршина, по който самите те учат другите да живеят. Ето защо слуховете за религиозни водачи, които стават жертва на алчност, похот или лъжа предизвикват такива скандали. Ние очакваме от тях повече (както прави светът), защото те са тези, които опазват високите Божии критерии за истина и любов. Политиците или звездите в шоу бизнеса, чийто живот е белязан от същия грях не са чак толкова сурово осъждани от общественото мнение.

Същевременно навсякъде в този пасаж Яков говори за езика като за мощен инструмент, който е безкрайно трудно да се контролира, макар и да е много ефикасен, когато успяваме да го правим (подобно на кормило на кораб или юзди на кон). Тъй като думите са главното оръдие на учителя, той носи по-голяма отговорност от повечето хора да използва словото коректно и градивно.

Въпрос 7. Можете да прескочите този въпрос, ако темата за разрушителната критика е била достатъчно добре разисквана в отговор на въпрос 1.

Въпрос 10. Това е важен въпрос. Правилната употреба на езика не включва само контролиране на негативното, но и полезното използване на позитивното - както един опитомен кон може да бъде използван за градивни цели.

Потърсете думата *хваление* в библейския речник, ако сами не можете да намерите подходящата дефиниция. За повечето хора ще бъде много трудно да хвалят дори близък свой приятел в продължение на пет минути. Защо? Как това може да се преодолее? Вие можете само да помогнете на групата да обсъди честно тези въпроси чрез допълнителни въпроси, ако сте се изправяли вече срещу тях в живота си. Прочетете отново своите отговори и вижте дали те ви задоволяват.

Изучаване 7. Миротворци и миросмутители. Яков 3:13-4:10.

Цел: Да се разбере кой е източникът на кавги и кои са източниците на мир.

Всеки влиза в спорове, някои по-често от други. Яков се стреми да посочи източниците на кавгите и начините, по които те могат да се избягват. Източниците са завист и егоистични амбиции. Разрешението е смирение пред Бог и другите. Не забравяйте тези две неща докато водите дискусията.

Изучавания 7 и 8 могат просто да бъдат озаглавени "Смирение I" "Смирение II".

Пасажът е разделен, защото е твърде голям, за да може да се разиска в един час.

Изучаване 7 подхожда към смирението от гледна точка на създаване и нарушаване на

мира. За да си миротворец, ти се нуждаеш от смирение. Изучаване 8 разглежда смирението по-пряко. Как гледате на себе си през призмата на Бог, другите и бъдещето? Принизявате ли другите, за да извисите себе си? Чувствате ли се способни да вършите добро?

Може да разглеждате това изучаване като състоящо се от две части - 3:13-18 и 4:1-10. Смирението е загатнатото разрешение на кавгите в първата част (приемане на Божиата, а не на собствената мъдрост). Във втората част обаче, това е показано директно.

Въпрос 9. Трудността в превода на стих 5 е видна от факта, че NIV предлага три възможни превода, никой от които не е особено убедителен. Вероятно стихът означава или че Божият Дух и грешната завист не са съвместими в Божиите люде (мисъл, много близка с тази в стих 4), или че Бог е ревнив съпруг (Иzx. 20:5; 34:14; Втор. 4:24), който няма да търпи поделена лоялност у своята невяста.

Изучаване 8. Как да гледаме в перспектива. Яков 4:11-17.

Цел: Да определим собственото си отношение към Бог, другите и бъдещето, както и да се научим как да ги направим такива, каквито трябва да са.

Въпроси 2-4. Ако възникне въпрос относно това как ни съдим закона (ст. 11), може да попитате: "В какъв смисъл съдим закона, когато говорим срещу другите?"

Критикуването на друг човек означава нарушаване на заповедта да обичаме ближния си или да кажем: "Реших (отсъдих), че законът наистина не е добър и не се отнася до този случай. Защото, нали разбирате, аз съм над закона (бидейки съдия на това кога закона е валиден и кога не) и съм свободен да го нарушавам, като съм критичен към друг човек."

Въпроси 6-8. Смисълът на сравнението с пара не е в това, че животът е безсмислен, а че е временен. Обърнете внимание, че той е противопоставен на стих 13, който изразява мнението, че животът ще продължава неопределено дълго и човекът контролира нещата.

Може би ще се окаже, че някои членове на групата никога преди това не са се замисляли, че животът е временен. Те дори могат да откажат да приемат това по време на самото изучаване: "О, аз не мисля за това"; "Човек не може да живее така, сякаш утре не съществува." Бъдете готови да върнете дискусиата към думите на Яков, като помолите хората да потърсят отговорите в пасажа, ако не стигат сами до заключения.

Изучаване 9. Какво ни очаква. Яков 5:1-11.

Цел: Да видим важността на търпението в нашия живот.

Този пасаж разглежда две теми, които на пръв поглед нямат нищо общо помежду си - трупането на богатства (алчност, материализъм) и търпението. Задачата ви като водач на група е да подчертаете къде двете теми се преплитат.

Въпрос 2. Това е много важен въпрос за наблюдателността на групата. Не го подминавайте, защото ви изглежда твърде лесен. Уверете се, че групата знае че втората част на изучаването започва от стих 7.

Въпрос 5. Този въпрос може да заблуди някои хора, но нека това не ви смущава. В същността си трупането на богатства означава, че не можеш да чакаш, за да получиш нещо или че нещата те контролират (имат приоритет в живота ти). Трябва да притежаваш всичко което можеш, защото се страхуваш че никога няма да получиш онова, което искаш, или че по-късно можеш да го загубиш. По дефиниция търпението очаква. То е акт на вяра, че Бог е добър и ще снабди нашата нужда. Ние не трябва да работим под притеснение, страхувайки се че той няма да се справи. Можем да се отпуснем уверени в него.

Въпрос 7. Тук е втората връзка ммежду трупането на богатства и търпението. За други богатството създава трудности. То ги кара да са търпеливи и да чакат Божията справедливост да възцарува.

Въпрос 8. Чувствайте се свободни да отделите колкото е нужно време за този въпрос. Очевидно един земеделец не може да жъне пролетно време. Той трябва да чака есента. По същия начин, ако един пророк предскаже бъдещи събития, по дефиниция те няма да настъпят веднага след пророчеството. Той трябва да чака, за да се докаже, че е прав. (Евреи 11:2-38 също би послужило за кратко обобщение върху търпението и победите на пророците.) Йов понесе голямо страдание, загуби всичко което имаше, своите деца и своето здраве. Той трябваше да чака Бог да го оправдае, за да покаже че неговите страдания не са вследствие на греховете му.

Въпрос 9. Ключът към прилагане на наученото в живота ни се намира в тези въпроси. Например, именно онова което Йов знаеше и научи за Бог му даваше твърдост и търпение. Същото може да се съотнесе и към нас. Ако ние знаем, че Бог е напълно щедър, мъдър и суверенен, ние можем да уповаваме, че той ще ни дава всичко от което се нуждаем в най-доброто за нас време. Ние не трябва да трупаме нетърпеливо богатства, без да уповаваме на Бог.

Въпрос 10. Много християни днес очакват с нетърпение Христовото завръщане без да си дават сметка, че те и техният народ може да попаднат сред тези, които са осъдени. Бъдете нащрек за подобни заблуди във вашата група.

Изучаване 10. Как да възстановим цялостта на другите. Яков 5:12-20.

Цел: Да израстваме в молитва и в помощ на другите.

Не се заблуждавайте - това не е кратко изучаване. Въпреки, че разглежда само десет стиха, ще ви се наложи да си разпределите времето много внимателно. В този пасаж се прокрадват няколко теми, които биха предизвикали спор - изцеление чрез вяра и ролята на църквата в него е една от най-набиващите се на очи сред тях. Мястото на молитвата в живота на християнина също заслужава да и се отдели време, за да може членовете на групата да получат конкретна помощ в областите, в които се нуждаят от нея.

Тази част от Посланието на Яков, която се отнася до пасторите заслужава пасторен тон, който вие можете да постигнете. Яков е загрижен за нуждите (физически и духовни) на тези, които изграждат тялото. Вие също трябва да сте загрижени.

Въпрос 2. Стих 12 може да се разглежда като начало на преглед на темите, дискутирани досега в посланието, като език, вяра, грях и други подобни. Например,

Яков затвърдява темата за твърдостта и търпението чрез напразното споменаване на името на Господа като една от най-често срещаните се прояви на нетърпение.

Въпрос 4. Важно е да се отбележи, че болният човек поставя начало на изцелителния процес поради няколко причини: (1) психологически хората приемат помощ най-вече когато виждат собствената си нужда; (2) ние трябва да внимаваме да не натрапваме помощта си на хора, които не я желаят; (3) Яков дава да се разбере, че това е допустим начин да се справим с болестите (в изречението няма *трябва*). Желателно е тези неща да се споменат в отговор на въпросите тук в самата дискусия.

Дървеното масло се използва както вътрешно, така и външно за медицински цели. Освен това то се използва при религиозни церемонии или освещаване (Изх. 29:2) и очистване (лев. 14:10-18). То символизира радост, спокойствие и духовна храна.

Въпрос 8. Вж. 3 Царе 17:1; 18:1, 42.

Изучаване 11. Действена вяра: Преглед на Послание на Яков. Яков 1-5.

Цел: Да разгледаме в тяхната връзка главните моменти в Яков.

В това послание Яков разисква много и разнообразни теми. Може би са изминали десет седмици, откакто започнахте да изучавате главите в посланието. Това изучаване ви предлага възможност да си припомните различните въпроси, повдигнати в писмото и да ги видите в тяхната връзка така, че всеки човек да си тръгне с чувството: "Сега вече ми е ясно за какво става дума в книгата на Яков."

Въпрос 2. Отново, както при първия урок, може да оставите някои от членовете на групата да прочетат книгата на глас (15 минути), да накарате всеки да я прочете наум (10 минути) или да я разлистят набързо (5 минути).

Въпрос 6. Уверете се, че отговорите да не изхождат само от глава 2. Глави 1 и 5 също повдигат пряко въпроса за вярата. Освен това тя е повдигната непряко във всички останали глави.

Въпрос 8. Много от темите в първите четири глави са споменати отново за последен път в 5:7-20.

Всички ние искаме да имаме действена вяра. Вяра, която няма да ни разочарова по време на изпитания или загуба, несигурност или страх. Вяра, която може да ни преведе през най-лошите - и през най-добрите времена в нашия живот. Но къде откриваме тази вяра? Яков предлага един изненадващ отговор: *Действената вяра* е тази вяра, която *действа*. Вярата, която ще ни подкрепя в изпитания или победи е твърдата вяра, която сме изпитвали в своето ежедневие. Тези единнадесет изучавания са замислени с цел да ни помогнат да разберем Посланието на Яков и да открием конкретни пътища за изграждане на една жизнена вяра.